

**Nr 3.**

Ankom till riksdagens kansli den 18 februari 1941 kl. 3 e. m.

*Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1941/42 av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet.*

(1:a avd.)

**A. Utrikesdepartementet.**

1:o) **Utrikesdepartementet: Avlöningar.** I proposition (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1941/42 har Kungl. Maj:t, under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 3 januari 1941, föreslagit riksdagen (punkt 1, sid. 2—5) att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för utrikesdepartementet;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42;

dels ock till Utrikesdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 907,400 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, 536,200 kronor, har med hänsyn till omläggningen av beräkningsgrunderna för avlöningsstaterna nedräknats till 532,500 kronor. Härutöver beräknas posten kunna sänkas med ytterligare 15,000 kronor, motsvarande lön åt en avdelningschef, vilken befattning tills vidare upprätthålles av ett i avlöningsstaten för beskickningar och konsulat redovisat sändebud. Innehavaren av den å övergångsstat uppförda befattningen som legationsråd, lönegraden A 30, uppnår pensionsåldern före nästkommande budgetårs ingång, i anledning varav det i gällande avlöningsstat för denna befattning avsedda beloppet bortfaller och anslagsposten, nu 17,300 kronor, sänkts till 10,000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal m. m. har minskats med 90,100 kronor med hänsyn till att kostnaderna för den förstärkning i avseende å olika kategorier biträden, som under förra året nödvändiggjorts och som måste förutses bestå tills vidare, komma att för nästa budgetår upptagas under ett särskilt anslag till departementets av krisen föranledda merkostnader.

Departementschefens förslag innebär en sänkning av förevarande anslag från 963,600 kronor till 907,400 kronor.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

*Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för utrikesdepartementet:

### Personalförteckning.

Befattning.

Lönegrad.

#### *Tjänstemän å ordinarie stat:*

##### A. Diplomatisk eller konsulär personal.

1 sändebud såsom kabinettssekreterare .....	B	3
4 utrikesråd såsom avdelningschefer .....	B	2
9 byråchefer .....	A	30
8 förste sekreterare .....	A	26
7 andre sekreterare .....	A	21
3 förste kanslister eller kanslister .....	A 16 } eller A 12.	

##### B. Övrig personal.

1 kansliråd och chef för arkivet .....	A	30
1 kamrerare .....	A	26
1 förste arkivarie .....	A	24
1 andre arkivarie .....	A	21
1 revisor .....	A	21
9 kansliskrivare .....	A	11
16 kanslibiträden .....	A	7
1 förste expeditionsvakt .....	A	7
9 expeditionsvakter .....	A	5.

#### *Tjänsteman å övergångsstat:*

##### B. Övrig personal.

1 förste arkivarie .....	A	24.
--------------------------	---	-----

#### *Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20:*

2 förste sekreterare .....	Eo	26;
----------------------------	----	-----

b) godkänna följande avlöningsstat för utrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

### Avlöningsstat.

Kronor.

1. Avlöning till departementschefen, ministern för utrikes ärendena .....	30,000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	532,500
3. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t .....	10,000

	Kronor.
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . . . .	178,900
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke ordinarie tjänstemän:	Kronor.
a. Representationsbidrag till ministern för utrikes ärendena . . . . .	20,000
b. Representationsbidrag till kabinetts- sekreteraren . . . . .	6,000
c. Hyresbidrag till kabinettssekretera- ren . . . . .	4,000
d. Representationsbidrag till chefen för pressbyrån . . . . .	6,000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> . . . . .	120,000
	Summa kronor 907,400;

c) till *Utrikesdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 907,400 kronor.

2:o) **Utrikesdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 5 och 6), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 163,000 kronor, beroende dels på av krisläget föranledda merutgifter, dels ock på att kostnader för drift och underhåll av departementets radioapparatur m. m., som hittills bestritts av informationsstyrelsens omkostnadsanslag, överförts till förevarande anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utrikesdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 458,000 kronor.

3:o) **Utrikesdepartementet: Förstärkning av personalorganisationen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, sid. 6—8) att till *Utrikesdepartementet*: *Förstärkning av personalorganisationen* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 404,900 kronor.

Under detta anslag hava sammanförts de kostnader, som motsvara förstärkning av personalen i utrikesdepartementet utöver vad som kunde anses utgöra normal personaltillgång under tiden före krisen.

Departementschefen har meddelat, att en provisorisk anordning har träffats bland annat genom dubbling av chefsposterna å departementets politiska avdelning och å handelsavdelningen; ifrågavarande avdelningschefer hava frigjorts från löpande göromål och förordnats att fullgöra speciella åligganden. Befattningarna upprätthållas av tjänstemän i byråchefsgarden, vilka uppbära vikariatslön av 15,020 kronor. En ytterligare förstärkning av den högre personalen å handelsavdelningen har under sista tiden visat sig ofrånkomlig, och en tjänsteman i lönegraden A 30 har förordnats att från

årsskiftet inträda såsom biträdande avdelningschef å avdelningen. De med dessa förordnanden förbundna kostnaderna, tillhopa i runt tal 45,100 kronor, hava ansetts böra belasta förevarande anslag.

För ytterligare förstärkning av den icke-ordinarie personalen har för nästa budgetår beräknats en merutgift av 115,700 kronor.

Under detta anslag har även upptagits den extra personal, som anlitas dels för radioavlyssningen i departementet, dels ock för förstärkning av pressbyråns personal. Kostnaden härför har hittills bestritts av anslaget till Statens informationsstyrelse: Avlöningar. Tillhopa beräknas utgifterna för dessa kategorier extrapersonal till 94,000 kronor.

Härtill har under anslaget upptagits ett belopp av 35,000 kronor för genomförande i mån av behov av ytterligare förstärkning av personalen.

Vidare hava från utrikesdepartementets avlöningsanslag överflyttats de kostnader för den förstärkning i avseende å olika kategorier biträden, som under förra året nödvändiggjorts och som måste förutses bestå tills vidare. Härför hava beräknats tillhopa 115,100 kronor, i vilket belopp medtagits avlöningar till icke-ordinarie personal under vikariat, som hittills bestritts från ordinarie anslag.

*Utskottet.* Vad departementschefen i skilda avseenden under förevarande punkt sålunda föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran. Då utskottet ej heller har något att invända mot den äskade medelsanvisningen, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Utrikesdepartementet: Förstärkning av personalorganisationen* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 404,900 kronor.

## B. Sveriges representation i utlandet.

4:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, sid. 9—11) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42;

dels ock till Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m. för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 3,030,200 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3,094,700 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat har ansetts kunna sänkas med 28,400 kronor, delposten till ortstillägg med 86,000 kronor, delposten till chargé d'affairstillägg med 6,000 kronor och delposten

till ersättning för hållande av automobil med 4,000 kronor. Däremot har anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal höjts med 5,900 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 54,000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att viss sänkning av utgifterna under förevarande anslag uppstått därigenom, att vissa befattningshavare, vilka antingen på grund av de politiska förhållandena måst hemkallas eller av olika skäl kunnat avvaras å sina poster, beordrats att tjänstgöra i utrikesdepartementet. Dylika anordningar hava under det förflutna året förekommit i vidgad utsträckning, och ifrågavarande personal har successivt kommit att anlitas på mera stadigvarande sätt för mötande av departementets växande behov av arbetskraft. Även för nästkommande budgetår torde, framhåller departementschefen, i viss utsträckning kunna förutses liknande anordningar.

Såsom departementschefen framhållit hava befattningshavare, vilka antingen på grund av politiska förhållanden måst hemkallas eller av olika skäl kunnat avvaras å sina poster utrikes, beordrats att tjänstgöra i utrikesdepartementet. I anslutning till vad departementschefen sålunda anfört vill utskottet understryka vikten av att alla möjligheter för kostnadernas nedbringande genom dylika anordningar tillbörligt beaktas.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den verkställda beräkningen av anslaget, hemställer,

*Utskottet.*

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.	Kronor.
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1,081,600
2. Expektansarvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> .....	75,000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	106,100
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:	Kronor.
a. Ortstillägg, <i>förslagsvis</i> .....	1,164,500
b. Barnbidrag, <i>förslagsvis</i> .....	100,000
c. Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	176,000
d. Chargé d'affairestillägg, <i>förslagsvis</i> .....	10,000
e. Bidrag för inköp av automobil, <i>förslagsvis</i> .....	10,000
f. Ersättning för hållande av auto- mobil, <i>förslagsvis</i> .....	35,000

	Kronor.	Kronor.
g. Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	30,000	
h. Språktillägg, <i>förslagsvis</i> . . . . .	8,000	
i. Prisutjämningsstillägg . . . . .	90,000	1,623,500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> . . . . .		144,000
	Summa kronor 3,030,200;	

b) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 3,030,200 kronor.

5:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, sid. 11 och 12) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för attachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42; dels ock till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 308,000 kronor.

Departementschefen har erinrat därom, att enligt på sin tid av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser äro attachéerna extra ordinarie tjänstemän i 9:e, 12:e, 15:e och 18:e lönegraderna. I 18:e lönegraden skola finnas högst tre befattningshavare och i 15:e sex. Vid tidpunkten för utfärdandet av ifrågavarande bestämmelser uppgick antalet attachéer inom utrikesförvaltningen till 18. För nästa budgetår föreslås en avlöningsstat baserad på mer än dubbla antalet attachéer. Departementschefen anser, att en utökning av antalet befattningshavare i 18:e och 15:e lönegraderna skulle bereda möjlighet att för en relativt begränsad kostnad i viss utsträckning kompensera de äldre attachéer, som under nuvarande omständigheter måste anses fullgöra arbete av sådan kvalificerad art, att i ett normalare läge äskande av ett antal nya sekreterarebefattningar otvivelaktigt skulle vara motiverat. Departementschefen har därför i sådant syfte föreslagit, att avlöningsposten höjes ytterligare med det belopp, som erfordras för att antalet befattningshavare måtte kunna fastställas till 7 i 18:e lönegraden och 14 i 15:e lönegraden. Kostnadsökningen skulle utgöra i runt tal 8,500 kronor.

Departementschefens förslag innebär vidare en anslagsökning av 91,600 kronor, beroende dels på det ökade behovet av attachéer, dels på omläggning av principerna för avlöningsstaternas uppställning, dels ock på det högre procenttalet för det rörliga tillägget.

*Utskottet.*

Departementschefens förslag om utökning av antalet attachéer i 18:e och 15:e lönegraderna finner sig utskottet på av departementschefen anförda skäl kunna tillstyrka. Då den av departementschefen verkställda beräkningen av anslaget icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för attachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.	Kronor.
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal . . . . .	188,000
2. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjäns- temän (ortstillägg), <i>förslagsvis</i> . . . . .	95,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> . . . . .	25,000
<u>Summa kronor 308,000;</u>	

b) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 308,000 kronor.

6:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, sid. 12 och 13), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär, att avlöningsposten minskats med 500 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg ökats med 3,200 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för pressattachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.	Kronor.
1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t . . . . .	26,500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . . . . .	48,000
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjäns- temän (ortstillägg), <i>förslagsvis</i> . . . . .	54,700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> . . . . .	7,700
<u>Summa kronor 136,900;</u>	

b) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 136,900 kronor.

7:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 7 och 8, sid. 13 och 14), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära av den ökade arbetsbelastningen föranledda höjningar beträffande förstnämnda anslag med 65,000 kronor och beträffande sistnämnda anslag med 10,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1941/42 anvisa

a) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden* ett reservationsanslag av 665,000 kronor;

b) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte* ett reservationsanslag av 180,000 kronor.

8:o) **Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän. Ersättningar åt olönade konsulter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 9 och 10, sid. 14 och 15), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande förstnämnda anslag oförändrat belopp och beträffande sistnämnda anslag en ökning med 10,000 kronor, beroende på förutsedda höjningar av kontorskostnadsbidragen till ett antal olönade konsulter, främst i krigförande och ockuperade länder, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1941/42 anvisa

a) till *Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän* ett reservationsanslag av 115,000 kronor;

b) till *Ersättningar åt olönade konsulter* ett förslagsanslag av 195,000 kronor.

9:o) **Rese- och flyttningersättningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, sid. 15) att till rese- och flyttningersättningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 265,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 265,000 kronor.

*Utskottet.* Då det torde kunna förväntas, att tjänstemännens inom utrikesrepresentationen resor och flyttningar med hänsyn till förhållandena komma att bli av mindre omfattning än vad tidigare varit fallet, anser utskottet en sänkning av förevarande anslag med 5,000 kronor lämpligen böra kunna ske. Utskottet föreslår alltså, att anslaget för nästa budgetår bestämmas till 260,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Rese- och flyttningersättningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 260,000 kronor.

10:o) **Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat. Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 12 och 13, sid. 15 och 16), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande förstnämnda anslag oförändrat belopp och beträffande sistnämnda anslag en av omläggningen av avlöningsstaterna föranledd ökning med 5,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1941/42 anvisa

a) till *Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat* ett förslagsanslag av 310,000 kronor;

b) till *Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat* ett förslagsanslag av 155,000 kronor.

## C. Internationella byråer m. m.

11:o) **Sveriges deltagande i internationella konferenser.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 14, sid. 16) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för *Sveriges deltagande i internationella konferenser* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

12:o) **Riksdagens interparlamentariska grupp.** Uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *J. Bergman m. fl.* (nr 50) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Vougt m. fl.* (nr 78), har hemställts, att riksdagen såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för riksdagens interparlamentariska grupp för budgetåret 1941/42 ville anvisa ett belopp av 5,700 kronor.

Motionärerna hava till stöd för sin framställning anfört följande.

I en den 24 oktober 1940 dagtecknad skrivelse till Kungl. Maj:t hemställde styrelsen för riksdagens interparlamentariska grupp om statsanslag å 12,000 kronor till gruppen för budgetåret 1941/42. Till stöd härför hade styrelsen bland annat anfört följande:

Statsanslaget till gruppen har under vart och ett av de fem senaste budgetåren utgjort 18,000 kronor.

I styrelsens framställning om statsanslag till gruppen för löpande budgetår hade gruppens skilda utgiftsposter för samma tid beräknats sålunda:

förvaltningskostnader	..... kronor	3,600
biblioteket	..... »	500
deltagande i interparlamentariska unionens arbete:		
råds- och kommissionssammanträden	..... »	1,800
bidraget till interparlamentariska unionens byrå och generalsekretariat	..... »	5,400
deltagande i nordiska interparlamentariska förbundets arbete:		
delegerademötet	..... kronor	6,300
sekretariatet	..... »	1,000
		7,300
	Summa kronor	18,600.

Det nordiska interparlamentariska delegerademöte, som skulle hållas på Island sommaren 1940, har emellertid måst inställas. Den del av statsanslaget, som beräknats till täckande av kostnaderna för deltagande i detta möte, har alltså icke behövt tagas i anspråk utan kunnat reserveras. Statsanslaget till gruppen kan på den grund för nästa budgetår minskas från 18,000 till 12,000 kronor.

Angående gruppens olika utgifter för budgetåret 1941/42 får styrelsen anföra följande: Kostnaderna böra beräknas för gruppens deltagande i ett möte mellan medlemmar av övriga nordiska parlament. Ett sådant möte, som är ett viktigt led i strävandena att även under rådande brydsamma förhållanden i görligaste mån upprätthålla det nordiska samarbetet på skilda områden, bör nämligen om möjligt hållas under loppet av nästa budgetår.

— Interparlamentariska unionens byrå och generalsekretariat befinna sig för närvarande i det brydsamma ekonomiska läge, att den svenska gruppen i åtminstone samma utsträckning som tidigare måste bidra till upprätthållande av deras verksamhet. — Övriga utgiftsposter kan styrelsen beräkna till samma belopp för nästa budgetår som för det nu löpande. De torde därför icke tarva närmare motivering.

Styrelsen vill till sist framhålla betydelsen av att den svenska interparlamentariska gruppens ekonomiska ställning får förbliva sådan, att gruppen i sin fortsatta verksamhet kan anknyta till traditionerna från förra världskriget, då den framstod som en av de få förbindande länkarna inom interparlamentariska unionen.

I bilaga till statsverkspropositionen till innevarande riksdag, tredje huvudtiteln, har utrikesministern bland annat anfört följande:

För innevarande budgetår har riksdagen beviljat anslag för bestridande av Sveriges andel i kostnaderna för Nationernas förbund och för permanenta skiljedomstolens internationella byrå i Haag samt kostnaderna för riksdagens interparlamentariska grupp. För nästkommande budgetår hava några anslag för dessa ändamål icke upptagits. Om behov av medel skulle uppkomma, torde anslag framdeles få äskas å tilläggsstat till nästa års riksstat.

Under 1914—1918 års världskrig beviljade riksdagen alltjämt normala anslag till det interparlamentariska arbetet. Det synes även nu naturligt, att riksdagen i ett demokratiskt parlamentariskt land som Sverige i riksstaten för nästa budgetår upptager åtminstone något anslag såsom bidrag till bestridande av de utgifter, vilka redan nu kunna förutses såsom oundgängliga.

Den största bland gruppens utgifter för nästa budgetår är bidraget till interparlamentariska unionens byrå och generalsekretariat å cirka 5,400 kronor. Byrån befinner sig för närvarande av lätt insedda skäl i det brydsamma ekonomiska läge att det bör vara en hederssak för den svenska gruppen att i åtminstone samma utsträckning som tidigare bidra till dess vidmakthållande.

I trots av det pågående kriget höllos ett interparlamentariskt rådsmöte och vissa kommissionssammanträden i Schweiz våren 1940. Liknande mindre möten avses även i fortsättningen komma att hållas där. Den svenska gruppen, som var företräd vid de förra mötena, bör även vara representerad vid de senare av åtminstone en delegerad. Kostnaderna härför kunna lägst beräknas till 600 kronor.

I trots av det ändrade utrikespolitiska läge som uppstått i Norden efter händelserna i april föregående år har kontakt likväl upprätthållits mellan flera av de till nordiska interparlamentariska förbundet anslutna grupperna. En vidgad samverkan mellan dessa kan förutses och bör vara ägnad att hälsas med tillfredsställelse såsom ett viktigt led i strävandena att även under rådande brydsamma förhållanden i görligaste mån upprätthålla det nordiska samarbetet. Kostnaderna för deltagande i detta arbete kunna för nästa budgetår icke beräknas lägre än de faktiska kostnaderna för nu löpande budgetår eller till omkring 2,000 kronor, allra helst som nordiska interparlamentariska förbundets ledning — vilken nu enligt stadgarna skolat utövas av den isländska gruppen — tills vidare de facto har ansetts bära åvilda den svenska gruppen.

Gruppens förvaltningskostnader, som före en år 1932 företagen omorganisation av gruppens byrå voro avsevärt högre än nu, kunna icke gärna ytterligare nedbringas. Under förevarande titel komma nu bland annat även vissa utgifter att få bestridas som förut hänförts under rubriken »deltagande

i nordiska interparlamentariska förbundets arbete». Då gruppen får betraktas som en halvofficiell institution och dess byrå är fast organiserad, kunna dessutom finansministerns uttalanden å sid. 5 i bilagan till statsverkspropositionen »Utgifter å driftbudgeten. För flera huvudtitlar gemensamma frågor» ex analogia anses tillämpliga å gruppens byrå.

Gruppens olika, redan nu förutsebara utgifter för budgetåret 1941/42 kunna alltså sammanfattningsvis beräknas sålunda:

bidraget till interparlamentariska unionens byrå och general- sekretariat .....	kronor	5,400
deltagande i interparlamentariska unionens arbete:		
råds- och kommissionssammanträden .....	»	600
deltagande i nordiska interparlamentariska förbundets arbete .....	»	2,000
förvaltningskostnader .....	»	3,600
	<u>Summa kronor</u>	<u>11,600</u>

Dragas härifrån dels gruppens sannolika inkomst av medlemsavgifter, cirka 600 kronor, dels ock den besparing å cirka 5,300 (7,300—2,000) kronor, som under löpande budgetår 1940/41 kan beräknas uppkomma på de för deltagande i nordiska interparlamentariska förbundets arbete beräknade medlen, återstår ett belopp av cirka 5,700 kronor.

För nästa budgetår har anslag av statsmedel för bidrag till bestridande av kostnaderna för riksdagens interparlamentariska grupp icke av Kungl. Maj:t äskats. *Utskottet.*

Utskottet vill erinra därom, att under 1914—1918 års världskrig beviljade riksdagen alltjämt anslag för här ifrågavarande ändamål. Utskottet anser det vara av betydelse att jämväl under nu rådande brydsamma förhållanden möjligheter beredes den svenska gruppen att i görligaste mån stödja och delta i det interparlamentariska arbete, som ännu kan upprätthållas särskilt i vad det gäller de nordiska länderna. Utskottet finner därför angeläget, att medel anvisas för bestridande av åtminstone de utgifter, vilka redan nu kunna förutses såsom ofrånkomliga. Mot det av motionärerna i sådant avseende föreslagna beloppet har utskottet icke funnit anledning till annan erinran än att detsamma lämpligen bör avrundas till 5,000 kronor.

Under åberopande av det anförda finner sig utskottet alltså i anslutning till det motionsvis gjorda yrkandet böra föreslå, att till bestridande av kostnaderna för riksdagens interparlamentariska grupp anvisas under nästa budgetår ett anslag av 5,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 50 och II: 78, till bestridande av kostnaderna för *Riksdagens interparlamentariska grupp* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 5,000 kronor.

## D. Diverse.

13:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag till ersättning till statens allmänna fas-

tighetsfond (punkt 15, sid. 16) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

14:o) **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska undersåtar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, sid. 16 och 17) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska undersåtar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

15:o) **Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, sid. 17—19) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 50,000 kronor.

16:o) **Understödsnämnden för rysslandssvenskar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, sid. 19) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för *Understödsnämnden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 7,000 kronor.

17:o) **Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, sid. 19 och 20) att till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 242,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 130,000 kronor.

Upplysningsnämndens beräkningar för nästa budgetår innefatta en höjning av anslaget från 130,000 till 150,000 kronor. Anslaget till studiestipendier åt utlänningar föreslås höjt med 2,000 kronor och anslaget till föreläsningsverksamhet i utlandet med 5,000 kronor. Som nya poster upptagas 10,000 kronor för kostnader förbundna med inbjudningar av främmande vetenskapsmän och författare samt 5,000 kronor för anskaffande av kortfilmer. Anslaget till universitetslärare i utlandet anses däremot kunna sänkas med 2,000 kronor.

Den av nämnden föreslagna höjningen med 20,000 kronor avses för ändamål, som, framhåller departementschefen, det i och för sig synes önskvärt att tillgodose; vid fördelningen av anslaget för nästkommande budgetår torde det enligt departementschefen på Kungl. Maj:t få ankomma att verkställa närmare prövning av medelsbehovet. Departementschefen anser emellertid att de medel, som må erfordras för nya ändamål, böra kunna anvisas inom ramen för det nuvarande anslaget och sänkningar i motsvarande omfattning genomföras i fråga om de under innevarande budgetår från anslaget utgående bidragen.

Anslaget till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån höjdes för innevarande budgetår till 55,000 kronor mot tidigare 35,000 kronor, beroende på upprättandet av en telegrafisk direkt nyhetsförmedling till Amerika. Redan före ingången av löpande budgetår gjorde sig, framhåller departementschefen, behovet av en ytterligare informationstjänst i Amerikas Förenta Stater starkt gällande, och Kungl. Maj:t har, sedan frågan blivit föremål för noggrann prövning, från förslagsanslaget Statens informationsstyrelse: Omkostnader anvisat erforderliga medel för den av omständigheterna nödvändiggjorda utvecklingen av verksamheten. Enär det synes i hög grad önskvärt, att möjlighet beredes att framdeles fullfölja ifrågavarande utvidgade verksamhet, föreslår departementschefen, att den härför erforderliga kostnaden, belöpande sig till i runt tal 100,000 kronor årligen, upptages för nästkommande budgetår. Beloppet synes böra sammanföras med det bidrag av 55,000 kronor, som redan utgår till stiftelsen under förevarande anslag.

Till förevarande anslag bör enligt departementschefens förslag likaledes överföras det årliga arvode, utgörande 12,000 kronor, som för närvarande utgår till Tidningarnas Telegrambyrås ombud i Rom och som hittills redovisats under förslagsanslaget Statens informationsstyrelse: Avlöningar.

Med hänsyn till betydelsen under nuvarande förhållanden av den upplysningsverksamhet, varom här är fråga, finner utskottet sig böra tillstyrka det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet.

*Utskottet.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 242,000 kronor.

18:o) **Statens informationsstyrelse: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, sid. 20—27) att till Statens informationsstyrelse: Avlöningar för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 233,300 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 300,000 kronor.

I sin den 21 juni 1940 dagtecknade skrivelse (nr 443) i anledning av proposition nr 229/1940 förklarade sig riksdagen vilja framhålla önskvärdheten av att ifrågavarande statliga verksamhet planlades och bedreves efter ända-

målsenliga arbetsformer och att statens kostnader för ändamålet i görligaste mån begränsades.

Vid anmälan av riksdagens skrivelse i ämnet beslöt Kungl. Maj:t den 28 juni 1940 att anbefalla informationsstyrelsen att med beaktande av vad riksdagen anfört upptaga planläggningen av styrelsens verksamhet till omprövning samt att till Kungl. Maj:t inkomma med yttrande i ärendet. Med anledning härav avgav informationsstyrelsen den 1 oktober 1940 anbefallt yttrande, vilket kan sammanfattas därhän, att någon väsentlig inskränkning beträffande de verksamhetsgrenar, vilka vid dåvarande tidpunkt ankomme på styrelsens ordinarie avdelningar, enligt styrelsens mening icke vore tillrådlig, därest styrelsen skulle fylla den uppgift, som under rådande förhållanden finge anses åvila ett centralt statligt informationsorgan i vårt land.

Med anledning av förslag från informationsstyrelsen har Kungl. Maj:t beslutat vissa ändringar i den för styrelsen utfärdade instruktionen, innebärande i huvudsak att de i 1 § upptagna bestämmelserna om övervakningsverksamheten bortföllö. Samtidigt beslöt Kungl. Maj:t, att styrelsens allmänna avdelning skulle upphöra, att en administrativ avdelning skulle upprättas för frågor rörande styrelsens organisation, ekonomi, lokaler, inventarier och dylikt, samt att inom upplysningsavdelningen skulle handläggas övriga å styrelsen ankommande ärenden.

Departementschefen har ansett lämpligt att under anslagen till statens informationsstyrelse för nästkommande budgetår redovisa endast styrelsens egna avlöningar och omkostnader. Med hänsyn härtill hava till andra anslag överflyttats dels personalkostnader vid departementets pressbyrå och vid radioavlyssningen samt arvode till ett telegrambyråombud i Rom, dels ock drifts- och övriga omkostnader för radioapparaturen jämte diverse andra expenser för radioavlyssningen. Äskande av medel till den s. k. sektionen för kulturell folkberedskap, som upprättats enligt Kungl. Maj:ts beslut den 31 maj 1940, föreslås av chefen för ecklesiastikdepartementet.

Avlöningskostnaderna för nästa budgetår hava av informationsstyrelsen beräknats till 233,300 kronor. Höjningen har föranletts av de väsentligt ökade arbetsuppgifterna för styrelsen.

Departementschefen har tillstyrkt det av styrelsen begärda anslagsbeloppet.

*Utskottet.*

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att under anslagen till statens informationsstyrelse för nästa budgetår redovisas endast styrelsens egna avlöningar och omkostnader. Sålunda hava till andra anslag överflyttats dels personalkostnader vid departementets pressbyrå och vid radioavlyssningen samt arvode till ett telegrambyråombud i Rom, dels ock drifts- och övriga omkostnader för radioapparaturen jämte diverse andra expenser för radioavlyssningen.

Förslaget ifråga, vilket avser att åstadkomma större överskådlighet beträffande redovisningen av kostnaderna, tillstyrkes av utskottet, som ej heller har något att erinra mot den verkställda beräkningen av informationsstyrelsens avlöningsanslag. Beträffande den s. k. sektionen för kulturell folkberedskap har anslag härför beräknats under åttonde huvudtiteln.

Vid behandlingen av förevarande anslag vid 1940 års lagtima riksdag framställde utskottet vissa allmänna erinringar beträffande planläggningen m. m. av informationsstyrelsens verksamhet. Vad utskottet därvid uttalade finner utskottet hava i stort sett vunnit beaktande. Utskottet vill emellertid ånyo understryka nödvändigheten av att ifrågavarande statliga verksamhet bedrivs under ändamålsenliga arbetsformer och att statens kostnader för ändamålet i görligaste mån begränsas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens informationsstyrelse: Avlöningar* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 233,300 kronor.

19:o) **Statens informationsstyrelse: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21, sid. 27 och 28) att till Statens informationsstyrelse: Omkostnader för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 63,000 kronor.

Av det för löpande budgetår beräknade anslaget, 100,000 kronor, avsåg ett belopp av 42,000 kronor utrikesdepartementets kostnader för drift och underhåll av radioapparaturen; sistnämnda kostnader föreslås för budgetåret 1941/42 överförda till förslagsanslaget Utrikesdepartementet: Omkostnader. För nästkommande budgetår äskas under förevarande anslag endast medel till styrelsens egna omkostnader, vilka för innevarande budgetår beräknades till 58,000 kronor. Styrelsen har för nästa budgetår ifrågasatt en höjning med 5,000 kronor. Densamma, framhåller departementschefen, måste anses vara direkt beroende av den utvidgning av verksamheten, som påkallats redan under innevarande budgetår, och föranleder därför ingen erinran från departementschefens sida.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till erinran.

*Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens informationsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 63,000 kronor.

20:o) **Bidrag till utgivande av tidskriften »Le Nord».** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22, sid. 28 och 29) att till bidrag till utgivande av tidskriften »Le Nord» för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 6,000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår upptaget med 6,000 kronor.

*Utskottet.*

Utskottet har efter prövning av föreliggande anslagsbehov funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till utgivande av tidskriften »Le Nord»* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 6,000 kronor.

21:o) **Upplysningsarbete för freden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, sid. 29) att till upplysningsarbete för freden för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 10,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

*dels* en inom första kammaren av herr *E. G. C. Brandt* väckt motion (nr 74), vari hemställts, att riksdagen för budgetåret 1941/42 måtte bevilja ett oavkortat anslag av 15,000 kronor till upplysningsarbete för freden;

*dels ock* en inom samma kammare av herr *Joh. Nilsson* i Malmö väckt motion (nr 132), vari hemställts, att anslaget till upplysningsarbete för freden bibehålles vid nu utgående belopp 15,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 15,000 kronor.

*Utskottet.*

Utskottet har icke funnit anledning frånga Kungl. Maj:ts förslag och anser sig följaktligen böra tillstyrka anvisande av ett anslag av 10,000 kronor för budgetåret 1941/42 till upplysningsarbete för freden. Härav följer att utskottet avstyrker de föreliggande motionerna.

Beträffande användningen av anslaget torde det böra liksom hittills ankomma på Kungl. Maj:t att fördela de anvisade medlen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 74 och I: 132, till *Upplysningsarbete för freden* för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 10,000 kronor.

22:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, sid. 29), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning av 4,500 kronor, beroende på att någon reservation icke kan påräknas för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

23:o) **Extra utgifter.** I anslutning till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, sid. 29), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 5,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som erfordras för avrundning av huvudtitelns slutsumma.

24:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Kristillägg.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 26—28, sid. 29 och 30) hemställer utskottet,

- att riksdagen må för budgetåret 1941/42 anvisa
- a) till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 25,000 kronor;
  - b) till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 4,500 kronor;
  - c) till *Kristillägg* ett förslagsanslag av 80,000 kronor.

Stockholm den 18 februari 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Pauli, Bergman, Torsten Ström, Lindström, Andrén, Karl Magnusson, Carlström, Bäcklund, Boman, friherre De Geer* och *Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Eriksson* i Stockholm, *Ward, Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Andersson* i Södergård, *Bergström, Mårtensson, Lundberg* i Hälsingborg, *Bergvall* och *Olsson* i Kullenbergstorp.

### Reservation

vid punkten 21:o) (Upplysningsarbete för freden) av herr *Lindberg* i Umeå, som ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 74 och I: 132.